

Verslag van de lezing door Prof. Dr. Ir. Simon Oosting voor het Lânbou Kundich Wurkferbân.

Titel: De rol van vee in duurzame voedselsystemen.

Datum; 20 november 2023

Locatie; Fries Landbouwmuseum.

Aanwezig: Ca. 40 bezoekers.

Prof. Simon Oosting is hoogleraar dierlijke productiesystemen aan de WUR (Wageningen Universiteit & Reseach).

Oosting begint zijn presentatie met een overzicht van het onderzoek van zijn leerstoelgroep. Vanuit de historie beschrijft hij de waarden die mensen toekennen aan de verschillende aspecten van de veehouderij. Veehouderij in Fryslân betekent melkveehouderij en hij laat voor deze lezing varkens en de kippen buiten beschouwing.

Duurzaamheid van het voedselsysteem gaat om het realiseren van doelen. Het zijn mensen die de keuzes maken welke doelen van belang zijn. Doelen hebben te maken met waarden en een waarde is dat wat belangrijk is. Daarbij zijn de waarden voor het landschap, de dieren en de waarden voor een boer bij ons duidelijk anders dan de waarden die in de tropen van belang zijn. Onderzoek heeft aangetoond dat de beleving van de verschillende waarden (landschap, dieren en de boer) bij de bevolking zowel in Nederland als in Noorwegen, verrassend positief is.

Veel van de discussies die momenteel worden gevoerd hebben te maken met tegengestelde waarden nl. moderniteit, traditie en natuurlijkheid.

Met een uitstapje naar de filosofie maakt Oosting duidelijk dat zodra mensen betrokken zijn bij het 'in elkaar timmeren' van een oplossing (voor welk probleem dan ook), er vrijwel nooit alleen maar rechte planken beschikbaar zijn. Oplossingen en beleid moet altijd in elkaar worden gezet met kromme planken. (= tegengestelde waarden).

Het stikstof probleem is een duidelijk voorbeeld van tegengestelde waarden in natuur en in landbouw. De oplossingsrichtingen moeten gezocht worden in de principes van voedselproductie (biologisch, circulair, regeneratief ..) en in diversiteit. Zo wijst Oosting op het principe dat landbouwgrond zoveel mogelijk gebruikt wordt voor akker- en tuinbouw waarvan de opbrengsten rechtstreeks naar de consument gaan. Veeteelt (en veevoerproductie) zou gebruik moeten maken van marginale gronden en reststromen uit de voedselketen. Bij diversiteit kan o.a. gedacht worden aan zonering van de beschikbare ruimte. Een zone voor intensieve en grondgebonden landbouw, een zone voor extensieve grondgebonden landbouw en een zone voor intensief niet-grondgebonden landbouw.

Voor de toekomst voorziet Oosting dat de (melk)veehouderij minder wordt in omvang en in aantal dieren. Daarnaast zal ze diverser worden en moet ze meer dienend zijn naar de maatschappij en de omgeving. De uitdaging is te zorgen voor een waardevolle positie. Kansen liggen er in nieuwe bedrijfstypen en nieuwe technologie. Hoe dat er precies gaat uitzien is moeilijk aan te geven maar het zal altijd gericht moeten zijn op meer maatwerk en minder bulk.

De vele vragen na afloop van de presentatie hadden te maken met een optimaal gebruik van de grond en tegengestelde waarden zoals moderniteit, traditie en natuurlijkheid. Ook waren er vragen over de rol die de Nederlandse landbouw nog heeft in de globale voedselvoorziening. In dat verband gaf Oosting aan dat de mens behoefte heeft aan circa 50 gram dierlijke eiwitten per dag. In Westerse landen eet men het dubbele, dat geldt ook de rijkere bevolking van ontwikkelingslanden, terwijl de armere mensen daar nog niet tot de helft komen. Er blijft dus behoefte aan veehouderij, sluit Oosting af, maar moet dat in landen als Nederland of dichtbij waar het geconsumeerd wordt?